

Zlomeniny kostí nohy

Mezi zlomeniny kostí nohy patří zlomeniny kosti patní, hlezenní, dalších tarzálních kostí, metatarzálních kostí a článků prstů. Dalšími poraněními nohy mohou být luxace talu a dalších tarzálních kostí.

Zlomeniny patní kosti

Zlomenina patní kosti

Calcaneus se láme díky převaze spongiózní kostní tkáně poměrně často. Zlomeniny patní kosti tvoří 2% všech fraktur.^[1] Zloměny calcaneu vznikají většinou dopadem na patu při **seskoku** z velké výšky. Toto poranění je mnohdy spojeno se zlomeninami bederních obratlů a dalších kostí nohy.

Klasifikace podle Essex-Loprestiho

- Typ I – *mimokloubní* zlomeniny
- Typ II – *nitrokloubní* zlomeniny, které se dělí na *kloubně-depresní* a *jazykový* typ

Klinický obraz a diagnostika

Končetina se nedá kvůli **extrémní bolesti** zatěžovat, talokrurální kloubem lze pohybovat jen velmi omezeně. Vše je doprovázeno mohutným otokem, občas až kompartment syndromem. V místě poranění se vytváří hematoma a buly. Diagnostika se provádí pomocí RTG vyšetření, patní kost se snímá v **axiální a předozaďní projekci**. Provádí se i CT vyšetření a 3D rekonstrukce.

Léčba

U nedislokováných zlomenin a mimokloubních dislokováných zlomenin se noha znehybňuje modelovanou sádkou. Jedná se o **konzervativní** terapii. Nitrokloubní zlomeniny se řeší **operací**. Patní kost se stabilizuje pomocí šroubu, vějíře Kirschnerových drátů nebo zevního fixátoru. Během operace se calcaneus také reponuje a remodeluje.

Zlomeniny kosti hlezenní

U *talu* dochází ke zlomeninám hlavice, krčku a těla, popřípadě zadního či laterálního výběžku. Zlomeniny této kosti tvoří méně než 1% všech fraktur.^[1]

Zlomeniny krčku

Krček kosti hlezenní se láme o tibií při dopadu z výšky, když dojde k **násilné dorzální flexi nohy**. Kvůli střihným silám někdy dochází k dislokaci fragmentů. Noha extrémně bolí, otéká a nemůže se používat k pohybu. K diagnostice se používá **RTG**. Konkrétně se provádí **předozaďní, boční a šikmý dorzoplantární** snímek. Pokud nedošlo k dislokaci fragmentů, používá se k léčbě sádková fixace. Dislokované fraktury je třeba co nejrychleji reponovat, poté fixovat sádkou a kontrolovat pomocí RTG.

Zlomeniny těla

Tělo kosti hlezenní se láme přenesením energie, která vznikne při **prudkém nárazu nohy o zem**, z holenní kosti na talus. V mnoha případech vznikají **tříštivé zlomeniny**.

Mezi klinické příznaky patří bolestivost, deformita, otok, hematoma a omezená schopnost pohybu. Nedislokované fraktury se léčí konzervativně. Dislokované fraktury jsou stabilizovány osteosyntézou.

Zlomeniny dalších tarzálních kostí

Kromě calcaneu a talu patří mezi tarzální kosti *os cuboideum*, *os naviculare* a *ossa cuneiformia*. Zlomeniny těchto kostí vznikají většinou **přímým** mechanismem. Díky pevným *interoseální vazům* obvykle nedochází k dislokaci fragmentů.

Klinický obraz a diagnostika

Noha je bolestivá, dochází k otoku a tvoří se hematoma. Diagnóza se potvrzuje **RTG snímky**.

Léčba

Nedislokované zlomeniny se fixují modelovanou sádkou, léčí se tedy konzervativně. Dislokované zlomeniny se musí reponovat, fixovat zkříženými Kirschnerovými dráty do sousedních kostí.

Zlomeniny metatarzálních kostí

Vznikají většinou **přímým** mechanismem – přejetím či pádem těžké věci na nohu. Specifickými zlomeninami jsou *zlomeniny báze V. metatarsu*, které vznikají tahem šlachy m. fibularis brevis, a tzv. *pochodové (únavové) zlomeniny* II., III. a IV. metatarzu.

Klinický obraz

Zlomeniny jsou doprovázeny bolestivostí a otokem.

Léčba

Nedislokované zlomeniny se léčí konzervativně. Dislokované zlomeniny se řeší transfixací Kirschnerovými dráty, případně jsou stabilizovány malými dlahami. Báze V. metatarzu se fixuje nitrodřevově pomocí šroubu.

Zlomeniny článků prstů

Tyto zlomeniny vznikají obdobně jako zlomeniny metatarzálních kostí **přímým** mechanismem.

Léčba

U zlomenin *základního článku palce* se používá fixace Kirschnerovými dráty či malou dlahou. Ostatní zlomeniny článků prstů se ošetřují pouze náplastovou fixací.

Luxace kosti hlezenní

- **Subtalární luxace** – Poloha *tibiotalárního kloubu* se nemění, dochází pouze k vykloubení v *subtalárním* a případně i v *talonavikulárním kloubu*. Podle toho, v jakém směru se nachází noha proti kosti hlezenní, se jedná o *přední, zadní, mediální* nebo *laterální peritalární luxaci*.
- **Úplná (dvojitá) luxace** – Dochází k vykloubení v *dolním i horním kloubu hlezenním*. Dojde k úplnému přerušení cévního zásobení talu. Může se jednat o otevřené poranění.

Klinický obraz a diagnostika

Noha je bolestivá a její tvar je značně deformován. Diagnostika se provádí RTG vyšetřením.

Léčba

Urgentně se provádí repozice luxací. Poté se noha znehybňuje sádkou.

Luxace dalších tarzálních kostí

Nejčastěji dochází k luxacím v *Chopartově* a *Lisfrankově kloubu*. Poměrně často se vyskytuje i izolovaná luxace *kosti lodkovité*.

Luxace v Chopartově kloubu

Většinou se u luxací v Chopartově kloubu používá konzervativní terapie, provádí se repozice ideálně v celkové anestezii. Následuje sádrová fixace, která kloub znehybní.

Luxace v Lisfrankově kloubu

V Lisfrankově kloubu dochází k úplným a částečným luxacím a k luxačním zlomeninám. Léčba se zakládá na brzké repozici a následné sádrové fixaci. Pokud je kloub nestabilní, transfixuje se Kirschnerovými dráty.

Izolovaná luxace kosti lodkovité

Úplná izolovaná luxace os naviculare se také nazývá *enukleace*. Dochází k ní při násilné plantární flexi nohy. Při tomto poranění **lze kost lodkovitou nahmatat**, vyčnívá nad okolní kosti. Provádí se časná repozice a sádrová fixace.

Zlomenina kosti lodkové

Zlomenina báze V. metatarzu

Odkazy

Reference

1. VIŠŇA, Petr a Jiří HOCH, et al. *Traumatologie dospělých : učebnice pro lékařské fakulty*. 1. vydání. Praha : Maxdorf, 2004. 157 s. s. 114-116. ISBN 80-7345-034-8.

Použitá literatura

- KOUDELA, Karel, et al. *Ortopedická traumatologie*. 1. vydání. Karolinum, 2002. 147 s. ISBN 80-246-0392-6.
- VIŠŇA, Petr a Jiří HOCH, et al. *Traumatologie dospělých : učebnice pro lékařské fakulty*. 1. vydání. Praha : Maxdorf, 2004. 157 s. ISBN 80-7345-034-8.

Související články

- Zánártní kosti
- Nártní kosti
- Kosti prstců nohy
- Klouby nohy
- Typy zlomenin a jejich dislokace